

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: ПРИНЦИПИ, МЕХАНІЗМИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ

**XIX (XXXI) Міжнародна
науково-практична конференція**

16 – 17 березня 2023 року

Збірник наукових праць

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО:
ПРИНЦИПИ, МЕХАНІЗМИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ

XIX (XXXI) Міжнародна науково-практична
конференція

Збірник наукових праць

16 – 17 березня 2023 року

Приурочено до 125-ї річниці
КПІ ім. Ігоря Сікорського

Київ
КПІ ім. Ігоря Сікорського
2023

УДК 339.9:001.83](062)

М58

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: ПРИНЦИПИ, МЕХАНІЗМИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ : зб. наук. пр. ХІХ (ХХХІ) Міжнар. наук.-практ. конф., 16 – 17 берез. 2023 р. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во Політехніка, 2023. – 120 с.

ISBN 978-966-990-069-2

Збірник наукових праць ХІХ (ХХХІ) Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність» (16 – 17 березня 2023 року, м. Київ) охоплює широке коло питань, присвячених актуальним проблемам інженерно-технічного забезпечення сталого розвитку країни та світу, ролі держави у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва, проблемам формування національної інноваційної системи в межах Індустрії 4.0, аналізу тенденцій розвитку фінансових інструментів міжнародного науково-технічного співробітництва, а також підвищенню конкурентоспроможності промисловості України.

**Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки
(протокол № 7 від 15.02.2023 р.)**

Склад організаційного комітету:

М. О. Кравченко, співголова оргкомітету, д-р екон. наук, професор, декан факультету менеджменту та маркетингу

С. В. Войтко, співголова оргкомітету, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки КПІ ім. Ігоря Сікорського

О. А. Гавриш, д-р тех. наук., професор, професор кафедри міжнародної економіки

В. Г. Герасимчук, д-р екон. наук., професор, професор кафедри міжнародної економіки

О. О. Охріменко, д-р екон. наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки

К. В. Петренко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки

Н. Є. Скоробогатова, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки

А. Д. Кухарук, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки

І. П. Гайдуцький, д-р екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки

С. М. Савченко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки

Н. О. Черненко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки

ISBN 978-966-990-069-2

© КПІ ім. Ігоря Сікорського (ФММ), 2023

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Щур К.О., студентка, ФММ,
Скоробогатова Н.Є., кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
katernashchur21@gmail.com

Сучасний світовий устрій потребує всебічного аналізу розвитку економіки та конкурентоспроможності країн, враховуючи їх економічні, соціальні, географічні та інші особливості. Слід зазначити, що в умовах стрімкого розвитку технологій особливої уваги потребує інноваційний розвиток держав, їх участь у міжнародному поділі праці, тощо. У XXI столітті особливо ціниться наука та технології. Не зважаючи на ступінь наявного промислового країн, актуальним є продовження роботи над удосконаленням та розробкою технологій, залученням світового досвіду, поширенням власних досягнень у певних сферах економіки та виробництва. Це дуже важливо, щоб країни підвищували свій авторитет на міжнародному ринку. Господарюючи суб'єкти окремих держав налагоджують співробітництво з метою підвищення якості досліджень певного об'єкта, отримання більш комплексного результату. Міжнародне науково-технічне співробітництво, яка є одна з форм міжнародних економічних відносин, є системою економічних зв'язків у сфері науки, технології, виробництва, послуг та торгівлі, що дозволяє підвищити якість суспільного життя за рахунок спільної роботи над удосконаленням технологій та впровадженням їх у життя. Метою науково-технічної співпраці різних країн або різних державних організацій постає досягнення певного результату, де всі зацікавлені співпрацюючі сторони. Задля ефективної співпраці відбувається об'єднання ресурсів та потенціалу всіх суб'єктів, включаючи матеріальні, фінансові ресурси, роботу науково-дослідних кадрів, а також результати попередніх розробок кожної сторони. Через цю форму міжнародних зв'язків досягається як економія ресурсів для досягнення результатів, так і скорочення ризику у разі невдачі.

Водночас, слід відзначити важливу роль держави в організації міжнародного науково-технічного співробітництва. Одним із найважливіших завдань її має бути визначення пріоритетів розвитку країни та участь її у міжнародних розробках задля підвищення результативності та потенціалу подальшого розвитку країни на міжнародному ринку. Це може відбуватися як на рівні розробки відповідної нормативно-правової бази, так і шляхом застосування економічних стимулів та преференцій, наприклад, космічні дослідження або інші високотехнологічні сфери. Окрім того, це можуть бути напрями досліджень, пов'язані із подальшим розвитком людини як особистості, забезпеченням дотримання концепції навчання протягом життя, тощо.

Ринок – це місце, де відбувається купівля-продаж товарів (послуг) та конкурентна боротьба між учасниками ринкового процесу. Отже, держава відіграє ключову роль у підвищенні конкурентоспроможності промислових підприємств за допомогою введення технологічних інновацій та створеної високої доданої вартості виробленої продукції [1].

Суттєвий вплив на ефективне міжнародне співробітництво справляють інноваційні стратегії країн, наприклад як, участь країни у науково-технічній сфері, рівень розвитку технологій, підтримка з боку держави, яка допомагає оптимізувати функціонування національної інноваційної системи та адекватно реагувати на зміну світової ринкової кон'юнктури. Отже, одна з визначальних позицій держави має полягати в тому, що вона заохочуватиме створення інноваційних конструкцій, що виступатимуть гарантією зміцнення конкурентоспроможності країни. В даному контексті слід врахувати активну співпрацю трьох сфер розвитку: освіта-наука-бізнес не лише в межах певної країни, а на міжнародному рівні [2]. Прикладом даної співпраці можуть бути інноваційні проекти, що реалізуються за участю науковців КПІ ім. Ігоря Сікорського, підприємницького сектора, міжнародних фінансових інституцій. Основною ідеєю функціонування інноваційної структури DIH (Digital Innovation Hub) є можливість доступу до технологій, інновацій, обладнання і ресурсів, переважно для малих і середніх підприємств (МСП). Така співпраця сприяє організаціям стати більш конкурентоспроможними шляхом вдосконалення процесів, інноваційних продуктів і послуг за допомогою цифрових технологій. Мережева діяльність таких структур передбачає надання послуг підтримки організаціям у певному регіоні через співпрацю з іншими партнерами спільноти. Для розвитку DIH в Європі існує мережа-проект – BOWI – Boosting Widening Digital Innovation Hubs. Проект передбачає проведення певної послідовності заходів для перевірки та вдосконалення бізнесмоделі співпраці DIH. Ключовою метою проекту є створення мережі DIH та міжнародних коридорів взаємодії [3]. Разом з тим державна підтримка активної міжнародної науково-технічної співпраці дозволяє отримати синергетичний ефект не лише для суб'єктів господарювання, а й

для суспільства загалом. Держава повинна забезпечувати сталий економічний розвиток країни, що зберігає поважне місце країни в міжнародних економічних відносинах та підвищує рівень життя самої країни.

Як приклад, можна взяти досвід успішних країн у даній сфері, а саме США та Японію. Основними функціями цих держав у розвитку науки і техніки є непряме стимулювання нововведень, інноваційного підприємництва та створення їм сприятливого середовища. Державне втручання у розвиток науково-технічного потенціалу США здійснюється за такими напрямками. Держава відповідає за початкові стадії, передусім, фундаментальні дослідження, забезпечує розподіл державних ресурсів між різними секторами галузі наукових досліджень, здійснює стимулювання науки у вигляді податкової, амортизаційної, патентної, зовнішньоторговельної політики, забезпечує прогнозування науково-технічного розвитку тощо. Державне фінансування у США носить цільовий характер і поділяється на пряме (фінансування на конкретні дослідження) та непряме (кошти на програми та підготовку кадрів, придбання обладнання).

Останнім часом роль японської держави у розвитку національної науки значно зросла. Спостерігається посилення планових регулюючих функцій держорганів, зміцнюється взаємодія промислових, академічних та урядових кіл у розвитку досліджень, підготовка дослідницьких кадрів, підвищується ефективність обігу науково-технічної інформації, розширюється міжнародне наукове співробітництво. Загалом основу японської державної науково-технічної політики становить довіра до приватного сектору, швидке поширення новин та конкуренція між компаніями. Японське державне втручання у розвиток науки і техніки має такі особливості: державне прогнозування та використання системи непрямих заходів економічного, соціального та політичного характеру, що стимулюють процес нововведень, формування загальної стратегії науково-технічного розвитку та вибір його основних напрямів, а також створення системи держорганів, які займаються питаннями науково-технічної політики, використання механізму узгодження інтересів фірм, місцевих органів, наукових пілг з урахуванням обміну інформацією через різні комітети, асоціації, управління.

Для більш ефективного співтовариства у міжнародній науково-технічній сфері обов'язковим також є: високий рівень витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські, активна кооперація на регіональному рівні у межах інноваційних груп, технопарків тощо, участь у міжнародних технологічних програмах, підвищення ролі малого та середнього інноваційного підприємництва. Держава може створити інфраструктури, сприяти інтеграції національної науки до глобальної інноваційної системи, створювати системи науково-технічної безпеки тощо [1]. Отже, міжнародне наукове співробітництво між державами є об'єктивною необхідністю, результатом міжнародного поділу праці та наукового прогресу. Воно спрямоване на спільне вирішення науково-технічних проблем, що виникають, взаємний обмін науковими досягненнями, виробничим досвідом та підготовку кваліфікованих кадрів. Таким чином науково-технологічна чи інша господарська діяльність держави спирається на комплексну правову основу та будується на основі державної та адміністративної бази. Розвиток міжнародного науково-технічне співробітництво залежить від участі держави. Вона необхідна для підвищення конкурентоспроможності, для вкладення у новітні технології та досліджень, підтримки громадян, активної участі у регіональних та міжнародних науково-технологічних програм, забезпечувати сталий економічний розвиток, тощо. Держава може запровадити деякі заходи на глобальному та регіональному рівнях для активізації та вдосконалення міжнародного науково-технічного співробітництва

ЛІТЕРАТУРА:

1. Роль держави в розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва підприємств: досвід та сучасні пріоритети КНР. Шишолін А.П.
https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/20016/1/MNTS2017_37_Shysholin.pdf
2. Скоробогатова Н.Є. Організація міжнародної співпраці в рамках трансформації навчальних програм в умовах формування Економіки 5.0. Тези доповіді до круглого столу "Нові компетенції для Індустрії 5.0 та управління даними для закладів вищої освіти", м. Київ, 2023 р. URL:
http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/24480/Orhanizatsiia_mizhnarodnoi_spivpratsi_v_ramkakh_transformatsii_navchalnykh_prohram_v_umovakh_formuvannia_ekonomiky_5.0.pdf?sequence=1&isAllowed=y
3. Юрчишин О.Я., Степанець О.В., Войтко С.В. Практика реалізації ініціатив цифрових інноваційних хабів в Україні як складова євроінтеграційного процесу. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2022. № 44. С. 137-141.

ЗМІСТ

Вступне слово	3
Склад програмного комітету	4
СЕКЦІЯ 1. Інженерно-економічне забезпечення сталого розвитку країни та світу: теорія, методологія, практика	6
Ковальчук М.Я., Пархомчук Д. Програмна система для вивчення іноземних слів	7
Кривда О. В., Мошкун Г.І. Аналіз ризиків та дослідження шляхів їх подолання на підприємствах склообробної промисловості	9
Маркіна М.І. Забезпечення сталого регіонального розвитку шляхом просторового планування територій	11
Омелянчук Р. О., Корогодова О.О. Еволюція міжнародних логістичних процесів: від фрагментації до інтеграції	13
Очеретяна О. В. Вплив сталого розвитку тнк на світову економіку	15
Rodchenko V., PrusY. Problems and perspectives of net zero transition for Ukraine	17
Редько К.Ю. Теоретичні аспекти функціонування циркулярної економіки	19
Redko K.Y. Zhang Hengrui Social entrepreneurship in china	21
Шенгер М.І. Грінько І.М. Проблеми залучення прямих іноземних інвестицій у будівельну галузь України та напрями їх вирішення	23
СЕКЦІЯ 2. Роль держави у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва	25
Баричук П. В., Петренко К.В. Роль держави у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва	26
Бурлінгас-Оплаканець С.В., Кузнєцова К.О. Міжнародне науково-технічне співробітництво як фактор розвитку національної економіки	29
Королюк Т.О. Впровадження системи управління якістю в органах публічної влади в умовах євроінтеграції	31
Левіщенко О.С., Дягло Б.О. Інвестиційна діяльність держави як запорука розвитку пріоритетних економічних напрямів для України	33
Лотоха Б.М. , Кривда О. В. Науково-інноваційна спроможність економіки України за показниками світових рейтингів	35
Яцишина І. В. Інноваційна політика об'єднаної Європи для подолання соціальних викликів	37
СЕКЦІЯ 3. Національні інноваційні системи та Індустрія-4.0: проблеми формування та ефективності	39
Биба В.К. Використання сезонності в прогнозуванні попиту в новітніх умовах	40
Борисенко О.І., Бойчук Н.Я. Національні інноваційні системи: проблеми та перспективи впровадження в Україні	42
Войтко С.В. Від Індустрії 4.0 до Індустрії 5.0 на засадах міжнародного співробітництва	44
Ivanova T.V. Effects of the implementation of responsible innovations at the enterprise	46
Карп'як О. О., Гавриш О. А. Вплив технологій Індустрії 4.0 на забезпечення міжнародної конкурентоспроможності галузі сільського господарства	48
Карпенко І.О., Глущенко Я.І. Транснаціональні корпорації як рушії інноваційного розвитку у світовому вимірі	50
Князєва В. А., Кривда О. В. Національні інноваційні системи та індустрія 4.0: проблеми формування та ефективності	54
Лисенко І. В. Проблеми формування та функціонування маркетингу інновацій у сучасних умовах	56
Микитюк О.П., Магомедова А.М. Технологічних війни: інструменти та методи здійснення	58
Петровський Я. А. Корогодова О.О. Чинники впливу на інноваційну активність міжнародних компаній в умовах розвитку технології блокчейн	61
Савицька О.М., Бала В. С. Цифрові трансформації управління бізнесом компаній в умовах розвитку індустрії 4.0-5.0	63
Skorobogatova N., Østbø P. N., Kukharuk A. International cooperation as a key to the training of qualified specialists in the conditions of Industry 4.0	65

Тульчинська С. О., Солосіч О. С. Економічна безпека національної інноваційної системи в умовах становлення інтелектуальної економіки	67
Федосєєва А. О., Петренко К.В. Практичні аспекти впровадження модернізації промисловості на засадах індустрії 4.0 в Україні	69
СЕКЦІЯ 4. Науково-технічне співробітництво як фактор підвищення рівня конкурентоспроможності промисловості України	71
Бондар В.Ю. Особливості формування механізму забезпечення експортоорієнтованого розвитку вітчизняних підприємств	72
Бойчук Н.Я., Тарічева М.Ю. Машинобудування: перспективи співробітництва в умовах глобалізації світової економіки	74
Войтко С.В. Гайдуцький І.П. Енергетичні кризи та енергомісткість як складові міжнародного співробітництва	76
Вишневська А.М. Розвиток високотехнологічного виробництва в Україні на засадах міжнародного співробітництва	78
Зробок О. О. Міжнародне науково-технічне співробітництво з країнами ЄС як фактор підвищення рівня міжнародної конкурентоспроможності енергетики України	80
Касян С.Я., Губа А.В. Міжнародне співробітництво під час стратегічного маркетингового управління підприємствами на агропродуктових ринках України, ЄС та світу	82
Корольова М.Д., Петренко К.В. Науково-технічне співробітництво України з ЄС	84
Коцюбайло М. Р., Кривда О.В. Управління ризиками підприємств харчової промисловості на прикладі ТОВ «Три Ведмеді»	87
Мазниченко Д.О., Грінько І.М. Залучення прямих іноземних інвестицій в машинобудівну галузь України: проблеми та шляхи вирішення	89
Матюхіна А.О., Гавриш О.А., Гавриш Ю.О. Процес впровадження роботів або автоматизованих систем на підприємство	91
Нарасівський С.В. Децентралізація енергетики України на основі досвіду країн Європи	93
Нетреба І.О. Інструментарій управління результативністю підприємства в сучасних умовах	95
Слобоженюк В. В., Редько К.Ю. Співробітництво між Францією та Україною як фактор підвищення рівня конкурентоспроможності України	97
Щур К.О., Скоробогатова Н.Є. Роль держави у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва	100
СЕКЦІЯ 5. Стан і тенденції розвитку фінансових інструментів міжнародного науково-технічного співробітництва	102
Герасимчук В.Г., Андрос С.В. Державна підтримка пільгового банківського кредитування сільськогосподарських товаровиробників в умовах воєнного стану	103
Ковальчук М.О., Самченко А. Інформаційна підсистема обслуговування читачів бібліотеки	105
Крамський С. О. Селективне управління імпортозаміщення товарних ринків України	107
Леонтович С.П., Радченко О.Д. Фінансові інструменти підтримки інноваційної діяльності	109
Skorobogatova N. Budgeting and financial planning of international activity	113
Шелест М.С., Петренко К.В. Україна та ЄС: спільна торговельна політика	115

Наукове видання

**МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО:
ПРИНЦИПИ, МЕХАНІЗМИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ**

**XIX (XXXI) Міжнародна науково-практична
конференція**

Збірник наукових праць

приурочено до 125-ї річниці КПІ ім. Ігоря Сікорського

16 – 17 березня 2023 року

*В авторській редакції
Надруковано з оригінал-макета замовника*

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Свідоцтво про державну реєстрацію: серія ДК № 5354 від 25.05.2017 р.
просп. Перемоги, 37, м. Київ, 03056

Підп. до друку 10.04.2023. Формат 60×84¹/₁₆. Папір офс. Гарнітура Times.
Спосіб друку – електрографічний. Ум. друк. арк. 7,21. Обл.-вид. арк. 9,6.
Наклад 10 пр. Зам. № 23-018.

Видавництво «Політехніка» КПІ ім. Ігоря Сікорського
вул. Політехнічна, 14, корп. 15
03056, м. Київ
тел. (044) 204-81-78